

**Je bedrijf, je lijf en RI&E.
RecreatIE werkt er veilig mee!**

**Sociaal Fonds
Recreatie**

EEN RI&E?

ONDERNEMEN IS RISICO'S LOPEN

Een ondernemer loopt risico's; dat weet u als geen ander. Een innovatie waarin u investeert moet aanslaan, er moet niet ingebroken worden in uw recreatiebedrijf of zwembad. Allemaal risico's. Dat hoort nu eenmaal bij het ondernemerschap. Zolang alles goed gaat, verdient u er met uw personeel een aardige boterham mee.

KENT U ALLE RISICO'S?

OOK VOOR UW PERSONEEL EN UW MATERIEEL?

Maar wat als er plotseling een ongeval met een machine gebeurt? Een medewerker gevaarlijke stoffen binnenkrijgt? Of als iemand uitvalt omdat hij of zij te zwaar werk heeft, of te veel? Dan staat het even stil, of moet u het met een persoon minder doen. Daar komen nog de kosten van verzuim en mogelijke reparaties bij. En nog maar niet te bedenken dat er iets gebeurt met een gast! Dat kan ook nog eens uw goede naam in gevaar brengen. Kortom, behoorlijke risico's!

MET EEN RI&E ZET U DEZE RISICO'S OP EEN RIJ. ZO KUNT U ZE GERICHT AANPAKKEN!

U heeft vast wel eens gehoord van een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie, ofwel RI&E. Een RI&E bestaat grofweg uit twee onderdelen:

- Een **LIJST** met alle (veiligheids- en gezondheids)risico's in uw bedrijf.
- Een **PLAN** voor het oplossen ervan.

Met deze twee kunt u de risico's voor uw medewerkers en uw bedrijf terugdringen. Dus ook het financiële risico.

**DE RI&E IS NIET INGEWIKKELD.
WEL VERPLICHT VOOR IEDERE ONDERNEMER MET
PERSONEEL!**

Ingewikkeld? Dat valt mee. U moet er gewoon even voor gaan zitten. Belangrijk is een RI&E wél. Zo belangrijk dat de overheid de RI&E via de Arbowet verplicht heeft gemaakt voor alle ondernemers met personeel: Inspectie SZW controleert hier dan ook op.

DE RI&E IS DÉ BASIS VAN UW ARBOBELEID

De RI&E vormt als het ware de basis van uw arbobeleid. Pas als u weet waar de risico's liggen in uw bedrijf en wat het mogelijke effect van deze risico's is, kunt u de juiste maatregelen nemen. Met behulp van de RI&E krijgt u voor uzelf scherp waar u mee aan de slag moet en op welke manier. Het plan van aanpak vertelt u welke stap de volgende is.

ALLES WAT U MOET WETEN OVER DE RI&E RECREATIE!

De recreatiesector heeft een eigen RI&E instrument. Het invullen en monitoren van deze RI&E kunt u met uw bedrijf gemakkelijk zelf doen. In dit boekje vindt u alle informatie die u kan helpen om een RI&E te maken. Door dit boekje als leidraad te gebruiken en de stappen uit te voeren, zorgt u dat u uw zaak op orde heeft.

Niet alleen omdat de overheid dit wil, maar natuurlijk vooral omdat u als werkgever niet wilt dat uw personeel iets overkomt.

In dit boekje:

BENT U RI&E PLICHTIG?

DE RI&E, DOOR WIE?

STAP 1 INVENTARISATIE

STAP 2 PLAN VAN AANPAK

STAP 3 TOETSEN VAN DE RI&E

STAP 4 AAN DE SLAG

MEER INFORMATIE

BENT U RI&E PLICHTIG?

WAARSCHIJNLIJK WEL

De Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E) is al sinds 1 januari 1994 verplicht voor alle werkgevers met personeel in dienst. Het plan van aanpak is een verplicht onderdeel van de RI&E. Dit staat in artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet).

Met behulp van het schema hiernaast kunt u bepalen of ook u volgens de wet verplicht bent een RI&E uit te voeren:

BENT U RI&E PLICHTIG?

Heeft u personeel in dienst waarover u gezag voert?
(ook: uitzendkrachten, stagiaires, vrijwilligers, inhuurkrachten etc.)

NEE
➔

U hoeft **GEEN** RI&E op te stellen.

JA
↓

U bent volgens de arbowet verplicht een RI&E op te stellen voor uw organisatie

U kunt hiervoor gebruik maken van het RI&E instrument van de recreatiesector op:
www.sectorrecreatie.nl en www.recreatie.dearbocatalogus.nl

Heeft u **alléén vrijwilligers** in dienst?

Als u alleen vrijwilligers in dienst heeft, bent u alleen verplicht een RI&E uit te voeren wanneer er in uw organisatie gewerkt wordt met **gevaarlijke stoffen en/of biologische agentia**.

Heeft u voor **minder dan 40 uur per week personeel** in dienst?

U kunt voor het uitvoeren van uw RI&E gebruik maken van de **Checklist Gezondheidsrisico's**, via RI&E.nl. Dit is een verkorte RI&E.

Heeft u **uitzendkrachten** in dienst?

U bent **verplicht een kopie** van uw RI&E op te sturen naar het uitzendbureau.

DE RI&E, DOOR WIE?

Het opstellen van een RI&E kunt u met uw bedrijf zelf doen. Dit is de taak van de preventiemedewerker. Een preventiemedewerker is iemand die zich in het bedrijf (ook) bezighoudt met de veiligheid en gezondheid op de werkvloer. In grote bedrijven (gemiddeld > 25 werknemers) moet hier iemand voor zijn aangewezen.

In kleine bedrijven is het vaak de directeur die de taken van de preventiemedewerker verzorgt. Het opstellen en uitvoeren van de RI&E is één van de wettelijke taken van de preventiemedewerker. Alleen in uitzonderingsgevallen kan dit worden uitbesteed aan een externe partij. Dit kost in de meeste gevallen echter wel geld. Wie slim is, voert zijn RI&E dus zelf uit.

BETREKKEN VAN WERKNEMERS

Om een goede RI&E te krijgen moet de werkgever of preventiemedewerker de hulp inschakelen van andere medewerkers in het bedrijf. Medewerkers kunnen een goede bijdrage leveren aan het opstellen van de RI&E. Zij hebben tenslotte dagelijks met eventuele risico's te maken en weten wat er op de werkvloer en bij gasten speelt. Door medewerkers te betrekken, zien zij ook het belang van nieuwe maatregelen. Zo kunt u samen naar oplossingen zoeken die ook goed passen in de dagelijkse praktijk op de werkvloer. Dáár moeten ze tenslotte vaak toegepast worden!

DE RI&E, DOOR WIE?

Voor de cursus preventiemedewerker geeft SFRecreatie een tegemoetkoming in de kosten, zie hiervoor: www.sectorrecreatie.nl.

STAP 1 INVENTARISATIE

STAP 1 INVENTARISATIE

WELKE RISICO'S SPELEN ER IN UW ORGANISATIE?

ALLE RISICO'S IN UW BEDRIJF OP ÉÉN LIJST

De eerste stap van het uitvoeren van een RI&E is het maken van een lijst met de risico's in uw bedrijf. Dit wordt inventarisatie genoemd. De RI&E van de recreatiebranche is zo gemaakt dat u die risicosoorten die voorkomen in de branche langsloopt. Dit voorkomt dat risico's over het hoofd worden gezien.

WELKE RISICO'S ZIJN ER?

TYPE RISICO	VOORBEELDEN
Fysieke risico's / Ergonomie	Tillen, kracht zetten, werken in een ongemakkelijke houding, lang staan, beeldschermwerk, trillingen
Psychosociale risico's	Emotioneel zwaar werk, werkdruk, stress, agressie op het werk, onregelmatige werktijden
Veiligheidsrisico's / omgevingsrisico's	Valgevaar, snijgevaar, aanrijdgevaar, gevaarlijke stoffen, straling, werken in hitte of kou, lawaai

WAAR IS DE RI&E RECREATIE TE VINDEN?

DE RI&E RECREATIE IS TE VINDEN VIA WWW.RECREATIE.DEARBOCATALOGUS.NL

CHECKLIST GEZONDHEIDSRISICO'S

Een speciaal instrument is er voor bedrijven die voor maximaal 40 uur per week arbeid laten verrichten (alle werknemers bij elkaar opgeteld). Zij mogen ook gebruik maken van de 'Checklist Gezondheidsrisico's'. Dit is een verkorte versie van de RI&E. Deze checklist is te vinden via het ABC-menu aan de rechterkant op de homepage van www.rie.nl.

STAP 2 PLAN VAN AANPAK

HOE GAAT U UW RISICO'S AANPAKKEN?

STAP 2 PLAN VAN AANPAK

OP ZOEK NAAR OPLOSSINGEN OF MAATREGELEN OM DE RISICO'S IN UW BEDRIJF TE BEHEERSEN?

De Arbocatalogus Recreatie kan hierbij uitkomst bieden.

De Arbocatalogus is een digitaal document waarin op sector-niveau oplossingen en aanbevelingen zijn vastgelegd om veilig en gezond te werken.

Bij de risico's in de RI&E Recreatie kunt op de link klikken naar een oplossing in de arbocatalogus. Op zoek naar nog meer oplossingen, kijk dan eens op www.arboportaal.nl.

WIE DOET WAT, EN WANNEER?

Nadat u alle risico's doorlopen hebt in het RI&E instrument, komt daar met één druk op de knop een Plan van aanpak uitgerold. Een soort lijst met "Things to Do". Deze kunt u digitaal bijwerken. In een plan van aanpak geeft u aan welke maatregelen genomen gaan worden om de risico's op te lossen. Hiervoor geldt dat voorkómen beter is dan genezen! Probeer daarom de risico's aan te pakken bij de oorzaak in plaats van het gevolg. Ga één voor één de risico's langs en geef precies aan hoe het voorkomen of verminderd moet worden.

- Met welke maatregel?
- Wat is daarvoor nodig?
- Wie gaat ermee aan de slag en wanneer?
- Wat zijn de kosten?
- Wanneer bent u tevreden?

Ook de kennis en ervaring die nodig zijn om dit uit te voeren, vult u in. Geef ook expliciet aan binnen welke termijn de maatregelen zullen zijn ingevoerd. De inspectie kan hier naar vragen.

STAP 3

TOETSEN VAN DE RI&E

VOLDOET UW RI&E AAN DE RICHTLIJNEN VOLGENS DE WET?

Nadat u de risico's in uw organisatie geïnventariseerd heeft en een plan van aanpak hebt gemaakt, is het zaak uw RI&E te laten toetsen. De wet verplicht dat als u meer dan 25 medewerkers in dienst hebt u de RI&E moet laten toetsen door een gecertificeerde arbodienst/deskundige. Recreatiebedrijven en zwembaden hebben vaak te maken met een sterk wisselend aantal medewerkers. U moet uitgaan van het gemiddeld aantal medewerkers per jaar. Het gaat niet om het aantal FTE's, maar het aantal daadwerkelijke medewerkers. Dus heeft uw bedrijf gemiddeld meer dan 25 medewerkers in dienst dan moet uw RI&E getoetst worden. Dit gebeurt door middel van een bedrijfsbezoek van een arbodienst/deskundige. Tijdens dit bezoek zal gekeken worden of alle risico's op uw lijst staan, of de situatie in het bedrijf goed is weergegeven, en of de laatste normen en richtlijnen zijn gebruikt. Ook adviseert deze deskundige bij het plan van aanpak.

SOMS IS TOETSING NIET NODIG!

Heeft u (gemiddeld) 25 of minder medewerkers in dienst, dan bent u niet verplicht om de RI&E Recreatie te laten toetsen omdat deze RI&E van de recreatie een door het Steunpunt RI&E een erkend instrument is.

Aan de hand van het stroomschema hiernaast kunt u kijken of u verplicht bent om uw RI&E te laten toetsen, nadat u deze hebt opgesteld.

STAP 3 TOETSEN VAN DE RI&E

INSTEMMING EN INZAGE

De RI&E en het plan van aanpak moeten ook worden toegezonden aan de ondernemingsraad (OR) of de personeelsvertegenwoordiging (PVT). Zij moeten met de RI&E en het plan van aanpak instemmen. Indien er geen OR of PVT is, geldt deze verplichting niet. Wel is in de Arbowet vastgelegd dat medewerkers de RI&E moeten kunnen inzien wanneer zij dit willen (inzagerecht). Het is dan ook verstandig om de RI&E en het plan van aanpak te verspreiden onder uw medewerkers. Zo weet iedereen welke risico's er spelen en hoe die risico's aangepakt gaan worden.

MOET U UW RI&E LATEN TOETSEN?

Heeft u voor **minder dan 40 uur per week personeel** in dienst?
(excl. uzelf, maar incl. stagiaires)

JA
→

U moet **wel** een RI&E opstellen, maar hoeft deze **niet** te laten toetsen.

↓ NEE

Heeft u **maximaal (gemiddeld) 25 medewerkers** in dienst?
(aantal personen/ arbeids-overeenkomsten)

JA
→

Als u het **RI&E-instrument van de Recreatie** gebruikt (= een erkend instrument) hoeft u deze **niet** te laten toetsen door een arbodienst.

↓ NEE

U **moet** uw RI&E **laten toetsen** door een gecertificeerde arbodienst of -arbo-kerndeskundige.

AAN DE SLAG!

KLAAR? DAN BENT U BEGONNEN!

Nadat u uw RI&E en plan van aanpak af heeft en afhankelijk van uw bedrijfsgrootte hebt laten toetsen, is het tijd om aan de slag te gaan met de uitvoering van uw plan van aanpak. In het plan van aanpak heeft u aangegeven wie wát gaat doen en binnen welke termijn. U maakt zo'n plan niet voor niets, dus aan de slag ermee! Ook hierin zal de preventiemedewerker het voortouw nemen en hier samen met u en zijn collega's aan werken.

UW PLAN VAN AANPAK BIJ DE HAND

Het is verstandig om regelmatig, maar in ieder geval jaarlijks, uw plan van aanpak te bekijken en de voortgang te beoordelen.

- Zijn de afspraken die u heeft gemaakt nagekomen?
- Zijn er nog nieuwe zaken aan het licht gekomen die u wellicht in uw plan van aanpak moet verwerken?

Kijk bijvoorbeeld eens kritisch naar de oorzaken van eventuele ongevallen of van verzuim. Misschien dat deze om nieuwe maatregelen vragen of dat ze meer prioriteit geven aan plannen die u al gemaakt had.

INVESTEREN?

Ook wanneer u nieuwe investeringen wilt gaan doen, of veranderingen in de manier van werken aanbrengt, is het vaak wijsheid uw plan van aanpak erbij te pakken. Wellicht dat daarmee gelijk bepaalde risico's ook voorkomen kunnen worden. Dan slaat u twee vliegen in een klap. Bovendien geeft uw plan van aanpak u zicht op de kosten en de baten van elke maatregel. Zo kunt u dus beter een afweging maken tussen alternatieven.

STAP 4 AAN DE SLAG

UW RI&E ACTUEEL HOUDEN

Als u grote aanpassingen in het bedrijf aanbrengt, moet u de RI&E ook aanpassen:

- nieuwe machines;
- een nieuwe manier van werken;
- een reorganisatie of een nieuwe locatie?

Veranderingen in uw bedrijf betekenen een aangepaste RI&E. U inventariseert dus opnieuw welke risico's er in uw organisatie spelen. Hiermee evalueert u tegelijkertijd de al genomen maatregelen. Als het goed is zijn de risico's waarop u actie ondernomen heeft namelijk afgenomen. Mocht dit niet zo zijn, dan wilt u dat natuurlijk ook weten.

Dus als met u met uw (eerste) RI&E klaar bent, dan bent u begonnen. Begonnen met het verbeteren van de veiligheid en gezondheid in uw bedrijf. En met verbeteren ben je nooit klaar!

VRAGEN? HULP NODIG? MEER INFORMATIE?

In dit boekje hebben we u op weg geholpen met de RI&E in uw bedrijf. Het lijkt soms ingewikkeld, maar als u er zich even in verdiept, hoeft een RI&E helemaal niet zo moeilijk te zijn. In de meeste gevallen kunt u dit namelijk eenvoudig zelf doen.

Mocht u toch nog vragen hebben over bepaalde onderwerpen, kijkt u dan eens bij:

www.arbo.startpagina.nl

Alles over arbeidsomstandigheden (website van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid):

www.arboportaal.nl

Alles over het maken, erkennen en toetsen van een RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie):

www.rie.nl

Waar moet de RI&E getoetst worden en meer over arbeidsomstandigheden:

<http://www.inspectieszw.nl>

Waar zijn oplossingen voor het plan van aanpak te vinden:

<http://www.recreatie.dearbocatalogus.nl>
www.arboportaal.nl

Arbodiensten vergelijken (wel eerst naar beneden scrollen):

<http://www.arbodiensten-mkb.nl>

Informatie over werken in de recreatie en voor ondernemers:

www.sectorrecreatie.nl

www.recron.nl

www.fnvrecreatie.nl

www.cnvvakmensen.nl

www.abvakabo.nl

Wetteksten en arbobesluiten:

www.wetten.overheid.nl

MEER INFORMATIE

SFRECREATIE

De recreatiebranche is een groeiende en brede bedrijfstak in Nederland. De Stichting Sociaal Fonds Recreatie (SFRecreatie) vertegenwoordigt de sectoren verblijfsrecreatie (campings, bungalowparken en groepsaccommodaties) en zwembaden. Het bestuur van SFRecreatie bestaat uit vertegenwoordigers namens werkgevers (RECRON) en werknemers (FNV Recreatie, CNV Vakmensen en Abvakabo FNV).

Bij SFRecreatie zijn ruim 1600 bedrijven aangesloten waar in het hoogseizoen ruim 31.000 werknemers werken.

Bedrijven die niet zijn aangesloten bij het Sociaal Fonds Recreatie, maar wel gebruik willen maken van de branche RI&E moeten hiervoor een bijdrage betalen van € 50,-.

SFRecreatie
Postbus 693
4200 AR Gorinchem
T 0183 645035
E info@sectorrecreatie.nl

**Je bedrijf, je lijf en RI&E.
Recreatie werkt er veilig mee!**

AAN DE SLAG MET DE RI&E

Een ondernemer loopt risico's, dat weet u als geen ander. Een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie, ofwel RI&E, helpt u om scherp te krijgen welke risico's er zijn in uw bedrijf en hoe u uw risico's aan gaat pakken. Het opstellen van zo'n RI&E en het maken van een plan van aanpak, kunt u als ondernemer gemakkelijk zelf doen. In dit boekje vindt u alle informatie die u hierbij kan helpen.

Door dit boekje als leidraad te gebruiken, zorgt u dat u uw zaak op orde heeft. Niet alleen omdat het wettelijk verplicht is, maar vooral omdat u als ondernemer niet wilt dat uw personeel iets overkomt.

Sociaal Fonds
Recreatie